

BELGIË

ALGEMEEN

België watersportland? België wordt over het algemeen niet direct met watersport geassocieerd. Voor de binnenwateren is deze veronderstelling voor wat betreft de zeiler juist, maar hij gaat voor de motorbootvaarder beslist niet op. Vooral deze komt in België volop aan zijn trekken. België beschikt namelijk over een uitgestrekt vaarwegennet. Er kan gekozen worden uit verschillende tochten. De Maas en Sambre zijn landschappelijk gezien het meest aantrekkelijk. Ook het kanaal Charleroi - Brussel met de spectaculaire scheepsliften bij Ronquières en de vaarwegen in West Vlaanderen met Brugge en Gent zijn zeker een bezoek waard.

PAPIEREN EN FORMALITEITEN

ICC

Op de Belgische binnenwateren heeft u geen ICC nodig. België heeft dezelfde vaarbewijsregels als Nederland en erkent het Nederlands Klein Vaarbewijs.

ICP

Op de Belgische binnenwateren moet u een ICP hebben. Het registratiebewijs voor snelle motorboten wordt ook geaccepteerd.

Scheepvaartrechten

Op de binnenwateren in Vlaanderen moet u een vaarvignet hebben. Dit vignet kan gekocht worden op diverse plaatsen. Met dit vignet kunt u van alle Vlaamse waterwegen gebruik maken. De tarieven staan hieronder:

Vaartuig		Prijs	
Lengte	Snelheid	periode 01/01-31/03/volgend jaar	Periodes: 01/01-30/06, 16/06-15/09 of 01/09-31/03/volgend jaar
≤ 6 m	>20km/h	50 EUR	25 EUR
> 6 m en ≤ 12 m	<20km/h	50 EUR	25 EUR
	>20km/h	100 EUR	50 EUR
> 12 m		100 EUR	50 EUR

De scheepvaartrechten in Wallonië zijn in 2006 afgeschaft.

Reglementen

Officieel is het in België nodig een exemplaar van het Algemeen Reglement der Scheepvaartwegen van het Koninkrijk België aan boord te hebben. Verder moet u het Algemeen Politierglement Binnenwateren België aan boord hebben. Deze reglementen zijn opgenomen in Wateralmanak deel 1. Op de Beneden Zee-Schelde is vanaf de Nederlands-Belgische grens tot de sluisen in de Antwerpse haven (Royerssluis, Kattendijksluis) het scheepvaartreglement voor de Beneden-Zeeschelde van kracht.

Sluizen en bruggen

Er gaan jaarlijks veel Nederlandse watertoeristen naar België. De grote trekpleister is de Maas, bovenstrooms van Namen. Door het grote hoogteverschil zijn daar veel sluizen. Langs de kust is het landschap vlakker met minder sluizen.

Bedieningstijden

Gedurende de zomermaanden worden de bruggen en sluizen in het algemeen van ma t/m za van 06.00-19.30 uur bediend. Op zon- en feestdagen vindt in het seizoen ook bediening plaats, zowel in Vlaanderen als in Wallonië.

Zie voor nadere informatie Wateralmanak deel 2 onder "Watertoeristische gegevens van Belgische plaatsen en wateren".

Foaien

Het is in België gebruikelijk om op sluizen en bij het betalen van scheepvaartrechten een fooi te geven. Denk hierbij aan een bedrag van € 0,50. Het is een goed gebruik om de onofficiële helpers die op de sluis de meerlijnen aannemen en beleggen, een fooi te geven. Speciaal in de opvaart is deze hulp nodig en zijn die mensen vaak aanwezig. Bij de bediening van bruggen wordt geen fooi verwacht: de bediening is meestal bijzonder vlot.

Stootwillen

Gezien het vaak grote schutverschil in de sluizen en het ontbreken van verhaalpotten in de sluiswanden, is het noodzakelijk over voldoende lange meerlijnen te beschikken. De sluiswachters zijn meestal bereid om de meerlijnen op bolders op de sluiswand te leggen.

Het is noodzakelijk iemand voor en achter te hebben om tijdens het schutten de lijnen in de gaten te houden. Het is verplicht drijvende stootkussens te gebruiken; het gebruik van autobanden is verboden. De sluiswanden zijn vaak uitermate vuil (afgewerkte olie) en daarom zijn gemakkelijk schoon te maken stootkussens aan te bevelen.

In het algemeen mag niet aan de trapjes in de sluiswand worden vast gemaakt. De nieuwe sluizen hebben drijvende bolders, vaak gemerkt met een "H" of een "L", maar let goed op of deze ook met de waterstand meegaan. Indien mogelijk kunt u in de sluis het beste aan een binnenschip vastmaken (een sigaar voor de schipper of een snoepje voor de kinderen wordt gewaardeerd).

Scheepvaartstremmingen

Ten behoeve van onderhouds- of herstelwerkzaamheden kunnen in bepaalde perioden vaarwegen geheel of gedeeltelijk zijn gestremd of doorvaarthoogten van bruggen of vaardiepten zijn beperkt. Inlichtingen hierover kunt u krijgen bij het Infocentrum Binnenwateren www.infocentrum-binnenwateren.nl/index_ie.html. De beperkingen in hoogten of diepten zijn bijna nooit zo ingrijpend, dat jachten niet kunnen doorvaren. Onderweg kunt u op de sluizen naar de toestand van de betrokken vaarweg informeren. Na uitzonderlijk grote regenval moeten de rivieren veel water afvoeren. Daardoor stijgt de waterstand en kan de stroomsnelheid oplopen tot wel 10 km/uur, op sommige punten onder bijzondere omstandigheden wel tot 14 km/uur. Normaal valt (zakt) het water al na enkele dagen. Het is mogelijk dat meegevoerd wrakhout stuwen en sluizen beschadigt. Het is begrijpelijk dat zulke abnormale omstandigheden scheepvaartstremmingen veroorzaken, die niet van tevoren zijn gepubliceerd.

VOORSCHRIFTEN

Vlaggen

U moet de nationale (Nederlandse) vlag voeren. Verder is het een goede gewoonte om de gastlandvlag te voeren, dus een kleine Belgische vlag in het stuurboordswant. 's Nachts dienen de beide landsvlaggen te worden neergehaald.

Maximumsnelheden

Volgens het algemeen reglement bedraagt de maximum vaarsnelheid 12,6 km/h (7 knopen), doch bijzondere reglementen kunnen hiervan afwijken, zoals:

- op de Maas 12 km/u (op meer dan 25 m van de oever en zonder schadelijke golfslag te veroorzaken);
- op de Sambre 7,2 km/u;
- op het kanaal Charleroi-Brussel 8 km/u;
- op het Centrumkanaal, 3,6 km/u tussen La Louvière en Havré (Mons), 8 km/u tussen Havré en Nimy;
- op het kanaal Nimy-Blaton-Péronnes 8 km/u;
- op de Leie 12 km/u, op de bredere gedeelten 15 km/u;
- op het kanaal Gent-Terneuzen 18 km/u;
- op de Ringvaart om Gent 15 km/u voor vaartuigen t/m 1 m diepgang, bij een grotere diepgang 12 km/u;
- op het kanaal Blaton-Aat 3,6 km/u;
- op de Boven-Schelde 15 km/u voor vaartuigen t/m 1 m diepgang, bij een grotere diepgang 12 km/u;
- op het Albertkanaal (zie onder "Ringvaart om Gent");
- op het kanaal Brussel-Rupel 18 km/u voor vaartuigen tot 1,5 m diepgang, bij een grotere diepgang 12 km/u;
- op het kanaal Gent-Oostende (zie onder 'Ringvaart om Gent');
- op het kanaal van Pommeroeul naar Condé (Belgische gedeelte) 8 km/u;
- op het kanaal van Dessel naar Kwaadmechelen 6 km/u.

Een onbeperkte snelheid geldt:

- Boven-Zeeschelde, stroomafwaarts van de brug van Dendermonde;
- Durme, stroomafwaarts van de "Hammebrug";
- Beneden-Nete, stroomafwaarts van de verkeersbrug van Walem;
- Rupel

Uitwijkbepalingen

De pleziervaart moet de vrachtaart voorrang verlenen. Motorboten moeten in principe uitwijken voor alle andere pleziervaartuigen. Op het kanaal Gent-Terneuzen geldt het Scheepvaartreglement voor het Kanaal van Gent naar Terneuzen 1992 (Nederland en België). In de Wateralmanak deel 1 is dit reglement opgenomen.

Uitrustingseisen

De voorgeschreven uitrusting aan boord van pleziervaartuigen is afhankelijk van het vaargebied. Grosso-modo kan dit worden ingedeeld in Zeewateren (Territoriale zee, Havens van de kust, Beneden Zeeschelde, Haven van Gent, Gent-Terneuzen, Zeebrugge-Brugge en Oostende-Brugge) en Binnenwateren

Belgische zeewateren

1. Pleziervaartuig, uitgezonderd kano, kajak en zeilplank

- **Reddingsmiddelen:** reddingsgordel voor iedere opvarende, lichtgevende reddingsboei indien het vaartuig nachtelijke tochten onderneemt, afdoende noodseinen waaronder vuurpijlen;
- **Nautische instrumenten:** misthoorn, magnetisch kompas, navigatielichten, dieplood;
- **Uitrustingsmaterieel:** anker, pomp of hoosvat, voldoende aantal roeispanten met hun dollen, 20m tros voor allerlei werken, blusapparaat voor motorjachten, hamer, bootshaak, elektrische lamp geschikt voor het geven van lichtsignalen, volledig stel zeilen voor zeiljachten;
- **Heel- en verbandmiddelen:** waterdichte doos met het nodige verband en andere gewone farmaceutische producten.

2. Kano en kajak:

- **Reddingsmiddelen:** opblaasbare reddingsboei of opblaasbare kussens;
- **Nautische instrumenten:** kleine misthoorn of dubbele toonfluit;
- **Uitrustingsmaterieel:** reservepaddel als het een éénzitter betreft, meertouw van ten minste 10m, opblaasbare puntluchtzakken vóór en achter voor vouwboten, enterhaakje, desgevallend de nummerplaat van de vereniging waartoe ze behoren of waarvan de eigenaar lid is.

3. Zeilplank:

- **Reddingsmiddelen:** isotherm pak dragen
- **Uitrustingsmaterieel:** 2 handstakelichten, bevestigingssysteem van de mast aan de plank

Binnenwateren

(behalve voor Gemeenschappelijke Maas: zie reglement ter zake, en voor Brussel-Schelde: het onderstaande is aan te bevelen)

Pleziervaartuig (uitgezonderd kano, kajak en zeilplank)

- **Reddingsmiddelen:** reddingsgordel (of kussen of vest) voor iedere opvarende; personen op jetboten moeten een reddingsgordel dragen;
- **Uitrustingsmaterieel (behalve voor jetboten):** anker of dreg, pomp of hoosvat, reserve voortstuwingsmiddel, 2 touwen minstens gelijk aan de lengte van het vaartuig, blusapparaat voor motorjachten.

Tips over de uitrusting

De Scheepvaartpolitie heeft in samenwerking met de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer, Maritiem Vervoer, een [preventiecampagne](#) voor de pleziervaart opgezet. Deze campagne bestaat vooreerst uit een informatiecampagne waarbij de pleziervaarder wordt geïnformeerd om op een veilige manier zijn hobby te beoefenen.

Minimumleeftijd

De minimum-leeftijd voor het varen met een motorboot tot 7,4 kW (10 pk) is 16 jaar, voor een boot met een groter motorvermogen is dat 18 jaar.

Marifoon

Vanaf 1 januari 2009 is het op de binnenwateren, voor motorvaartuigen met een romplengte van meer dan 7 m, **verplicht om over een marifooninstallatie te beschikken**. De marifoon moet voorzien zijn van ATIS. Het is toegelaten om een portofoon (draagbaar toestel) te gebruiken voor zover een vast station niet verplicht is. Aangezien het bereik van een portofoon beperkter is dan van een vast station, raadt het BIPT evenwel aan om gebruik te maken van een vast station.

Iedereen die een marifoon aan boord heeft, ook al is dit niet verplicht, dient wel over de nodige vergunning voor radio-elektrische apparatuur te beschikken voor het toestel en een bedieningscertificaat voor het gebruik ervan.

VOORZIENINGEN

Ligplaatsen en aanlegplaatsen

België kent minder speciaal voor de watersport ingerichte ligplaatsen dan in Nederland. Zo zullen er bij voorbeeld weinig ligplaatsen te vinden zijn met speelgelegenheid voor kinderen aan de wal of op eilandjes. Doorgaans kunt u aan de kade van een stad of dorp aan de doorgaande vaarwegen liggen. Na 18.00 uur (wanneer de beroepsvaart nagenoeg stilligt) kunt u op veel plaatsen tot ca. 08.00 uur 's morgens rustig liggen. Vaak is er een goede ligplaats vóór of achter de sluis. Wel even toestemming aan de sluiswachter vragen. De Wateralmanak deel 2 vermeldt de beste aanlegplaatsen voor het doen van inkopen of om te overnachten. Soms ligt u in een jachthaventje, vaker aan een loswal of aan een kade in een stadje. Aanleggen aan de oevers van een rivier is meestal onmogelijk, omdat deze zijn beschermd door stortsteen of doordat het er te ondiep is. Ook kanaaloevers zijn meestal ondiep. Bovendien is daar zuiging en golfslag van langskomende schepen. De laatste jaren ziojn er overigens veel jachthavens bijgekomen.

Drinkwater

Op verschillende sluizen kunt u water uit een slang innemen. De slang heeft veelal een buitendiameter van 4,5 cm of meer. Wanneer de boot voorzien is van een smalle vulopening, is het handig een grote trechter aan boord te hebben. Zorg er voor dat de drinkwatervoorraad zo goed mogelijk op peil blijft. De speciale tappunten voor jachten zijn meestal niet voorzien van een slang; zelf een slang meenemen kan handig zijn. Omdat de uitstroomopening van verschillende kranen onderling sterk verschillen kunt u een verloopstuk maken van bijvoorbeeld een stuk fietsbinnenband met twee slangklemmen. Zie voor tappunten Wateralmanak deel 2.

MOTORBRANDSTOF

In België mag u alleen witte dieselolie tanken. Zie onder andere Wateralmanak 2. Benzine kunt u langs het water nauwelijks verwachten. Dieselolie heet in België 'mazout' = stookolie.

Flessengas

De Nederlandse gasflessen kunnen in België niet worden ingewisseld. Uitzonderingen hierop zijn "Camping-Gaz" en de aluminium 5 kg fles voor "caravangas" van BP. In de grote scheepvaartcentra zoals Gent, waar veel Nederlandse vrachtschippers komen, kunnen ook de huishoudflessen van Shell en Esso worden ingewisseld, maar ga daar niet van uit.

VAARROUTES

1. Routes door Nederland naar België

Afstand en aantal sluisen worden voor verschillende vertrekpunten in Nederland hieronder aangegeven. De "Vaarwaterkaart van Nederland", voor leden gratis verkrijgbaar, vermeldt onderlinge afstanden en de ligging

2. Naar de Belgische Maas

Aanlooproutes naar Maastricht: Bij de routes is de vaartijd berekend. Daarbij is uitgegaan van een vaarsnelheid van 10 km per uur op de brede wateren, 8 km per uur op de smallere (in NW Overijssel van 6 km/u). Voorts is er rekening gehouden met de rivierstroom. Voor het schutten is een oponthoud berekend van 1 uur voor de grote scheepvaartsluizen en een uur voor de kleinere. De berekende vaaruren inclusief de schuttijd worden aangegeven in "u". Daarvoor staan de afstanden en het aantal sluisen.

Amsterdam-Maastricht (over de Zuid-Willemsvaart)

36 km 21 sluisen 35 u.

Maastricht-Amsterdam (over de Maas, aan te bevelen voor de terugreis)

252 km 8 sl. 31 u.

Leeuwarden-Maastricht (over de Gelderse IJssel en de Maas)

408 km 9 sl. 56 u. (heen)

408 km 9 sl. 40 u. (terug)

Rotterdam-Maastricht (over Dordrecht, Wilhelminakanaal en Zuid-Willemsvaart)

212 km 13 sl. 28 u.

Maastricht-Rotterdam (over de Maas en de Waal)

243 km 8 sl. 30 u.

Belgische Maas

Maastricht-Franse grens

138 km 17 sluisen 23 u (heen)

138 km 17 sluisen 21 u (terug)

Onderdoorvaarthoogte 5.80 m
diepte 2.20 m.

Benodigde tijd

Het is aan te bevelen om wel vier weken vakantie te besteden aan de tocht van bij voorbeeld Amsterdam naar de Franse grens. Dat geeft ongeveer een week de tijd om stil te liggen en om te wandelen en de stadjes te verkennen. Ook de terugreis over de Belgische Maas is de moeite waard: we zien de rivier van de andere kant. Wel is het aan te bevelen om de aanlooproutes in Nederland te variëren, bij voorbeeld heen over de Zuid-Willemsvaart, terug over het Julianakanaal en de Maas.

Stroomsnelheid op de Belgische Maas

Onder normale omstandigheden is de stroom niet sterker dan 1 à 2 km per uur. Na hevige regenval in het stroomgebied van de Maas loopt de stroomsnelheid op. Na abnormaal veel regen kan deze te groot worden en wordt de vaart verboden. De stroomsnelheid kan dan wel 10 km per uur bedragen. Een dergelijk verbod geldt over het algemeen niet langer dan 1 of 2 dagen. Gelukkig doet deze situatie zich niet ieder jaar voor.

Onderlinge afstanden en bijzonderheden

Maastricht-Luik

25 km 1 sl. 3 u.

Het eerste gedeelte van de vaart op Belgisch gebied is eigenlijk het minst aantrekkelijk. We varen over het Albertkanaal. Tussen Klein Ternaaien en Luik is dit het oude, smalle Kanaal Luik-Maastricht dat nu rigoureus wordt verbreed en verdiept. Indrukwekkend is de diepe insnijding door de Sint Pietersberg maar ook verder in de richting van Luik biedt het kanaal een aardige aanblik. Hier en daar ligt het ver boven de omgeving. Een gedeelte van dit kanaal kunnen we mijden door van Visé tot Luik over de Maas te varen, die heel mooi is, vooral in de omgeving van Argenteau. Maar dat is een omweg en we moeten driemaal schutten tegen éénmaal of helemaal niet op het kanaal. Deze route komt dus meer in aanmerking voor de terugweg, als blijkt dat we tijd over hebben.

Luik is een bezienswaardige stad. Er is een jachthaven. De doorvaart door de stad is ruim overspannen door grote verkeersbruggen en een spoorbrug. In de Wateralmanak deel 2 zijn beschrijvingen opgenomen onder Klein Ternaaien, Albertkanaal, Visé, Herstal-Monsin en Luik.

Luik-Hoei

31 km 2 sl. 5 u. (heen)

31 km 2 sl. 4 u. (terug)

Hoei-Namen

36 km 3 sl. 5 u. (heen)

36 km 3 sl. 5 u. (terug)

Van Luik tot Namen is de Maas bevaarbaar gemaakt voor grote rijnschepen. De rivier is nu over de volle breedte op diepte gebracht, de eilandjes zijn, op een paar na, weggebaggerd of in de nieuwe oeverlijn opgenomen. De oevers zijn van beton of gemetseld, hoog en recht. Er zijn nieuwe sluisen gebouwd en oude gesloopt. Het voordeel is dat er nu minder geschut hoeft te worden dan vroeger.

Het eerste stuk, van Luik tot de sluis van Yvoz-Ramet, een afstand van ongeveer twaalf kilometer, varen we door het hart van een mijn- en industriegebied. De natuur is geheel verdrongen door de talrijke bedrijven die aan weerszijden direct aan de rivier liggen. Van Yvoz-Ramet naar Namen wordt de industriële bedrijvigheid minder. We zien nog wel fabrieken maar geleidelijk aan nemen de beboste heuvels de overhand en krijgen we uitzicht op aardige dorpen en stadjes. Midden in dit gebied ligt het gezellige stadje Hoei met zijn nauwe drukke straatjes en pleintjes en de bezienswaardige gotische kerk waarboven zich op de rotsen de citadel verheft. Hier kunnen we goed afmeren.

Even voor Namen passeren we de indrukwekkende rotsformatie van de Marche les Dames, die met de uitgestrekte, daarachter liggende wouden, tot natuurreservaat zijn verklaard. Namen ligt zeer schilderachtig aan de samenvloeiing van de Maas en de Sambre en is een bekend uitgangspunt voor tochten in het Maasdal. In Namen zijn passantenligplaatsen ingericht met een soort parkeermeters. Het liggeld is hoog.

In de Almanak zijn beschrijvingen opgenomen onder Maas, Hoei en Namen. Namen-Franse grens

46 km 9 sl. 9 u. (heen)

46 km 9 sl. 8 u. (terug)

Van Namen tot de Franse grens biedt de Maas voortdurend een rijke verscheidenheid aan landschapsschoon.

Men vaart er door de Ardennen met z'n hoge beboste heuvels en indrukwekkende rotspartijen. Mooie oude steden en vriendelijke dorpen liggen in het dal verspreid of rijzen op tegen de hellingen. Ook trotse kastelen en fraaie buitens ontbreken niet. Alle dorpjes zijn op toerisme ingesteld en zijn geliefde vakantieoorden.

Wie van gezelligheid houdt in de onmiddellijke omgeving van prachtige natuur, zal dit kunnen vinden in o.a. Profondeville, Godinne, Yvoir, Anseremme en Waulsort. Dinant is wat meer stad. Ook hier nieuwe passantenligplaatsen net als in Namen (zie hiervoor). Dat geldt ook voor Anseremme.

Het is aan te bevelen de vaart dikwijls te onderbreken om bergen, steden en dorpen te bezoeken of wandelingen te maken in de talrijke zijdal. Wie van de mogelijkheden voor uitstapjes meer wil weten raadplege de ANWB reisgids "Ardennen en Luxemburg", waarin het gehele Maasdal beschreven wordt van de Nederlands/Belgische grens tot Sedan in Frankrijk.

In de Wateralmanak deel 2 zijn gegevens opgenomen onder Maas, Anseremme, Profondeville. Dinant en Waulsort.

3. Rondvaart door oostelijk België

(over Zuid-Willemsvaart, Kanaal Bocholt-Herentals, Albertkanaal, Netekanaal, Beneden-Nete, Rupel, Zeekanaal naar Brussel, Kanaal Charleroi-Brussel, Sambre en Maas). Totale afstand 623 km, 62 sluizen en een hellend vlak, 93 vaaruren (u), gerekend van de monding van de Dieze in de Maas bij 's-Hertogenbosch en terug tot hetzelfde punt.

Onderdoorvaarthoogte 3.75 m.

Diepte 2.10 m.

Deze rondvaart is wel afwisselend maar biedt weinig landschapsschoon. Het meest aantrekkelijke gedeelte is de Limburgse Maas met zijn mooie uitzichten en de goede ligplaatsen in de grindgaten en afgedamde rivierarmen. Er moet veel geschut worden.

Onderlinge afstanden:

Dieze en Zuid-Willemsvaart

87 km 15 sl. 16 u.

(Diezemonde bij 's-Hertogenbosch-Loozen)

Het vergraven riviertje de Dieze leidt door het grote grindgat "Ertveld" naar 's-Hertogenbosch. Jachthavens vinden we aan de noordzijde van 's-Hertogenbosch en er zijn passanten ligplaatsen in de stad. Deze stad is het ruimschoots waard om te voet verkend te worden. De nu volgende Zuid-Willemsvaart is een recht kanaal met meestal levendig scheepvaartverkeer. Het Brabantse landschap is boomrijk, maar de drukke verkeersweg langs de oostoever brengt onrust. De Almanak geeft bijzonderheden onder: Engelen (Diezemonde), 's-Hertogenbosch, Zuid-Willemsvaart en de plaatsbeschrijvingen die bij de Zuid-Willemsvaart zijn vermeld.

Kanaal Herentals-Bocholt

61 km 11 sl. 12 u.

(Loozen-Herentals) Er zijn bosrijke gedeelten maar ook enige grote industrie-complexen.

Nabij de kruising met het kanaal naar Kwaadmechelen en naar Turnhout vinden we ligplaatsen in een bosrijk gebied, een goed uitgangspunt voor wandelingen naar het Zilvermeer. De Almanak geeft nadere bijzonderheden onder: Loozen en Kanaal Bocholt-Herentals.

Albertkanaal

11 km - sl. 1 u.

(Herentals-Monding van het Netekanaal) Razend druk scheepvaartverkeer, hoge vaarsnelheden, verwarde hoge golfslag die ongeremd blijft doorlopen. Mooie omgeving met dennenbos, geen aanlegplaatsen.

De toegang tot het Netekanaal bevindt zich achter een vaste betonbrug in de autoweg, enige honderden meters uit de zuidelijke oever.

Netekanaal

16 km 2 sl. 2 u.

Weinig bevaren kanaal dat door het Netedal leidt. Er is weinig bewoning doordat het een overstromingslandschap is. Het kanaal leidt om Lier heen. Deze bezienswaardige plaats kunnen we bezoeken door aan te leggen in de afleiding van het kanaal naar de Nete aan de noordzijde van het stadje, of door in het grindgat te gaan liggen aan de zuidzijde van Lier of door in het kanaal een ligplaats te zoeken aan een loswal. Nadere gegevens vermeldt de Almanak onder Lier en Netekanaal.

Nete en Rupel

19 km -sl. 2 u.

De Nete beneden Lier en de Rupel zijn open getijdenrivieren. Het getijverschil is er niet minder dan ongeveer 2 m bij Lier en 4 m bij Wintam. Bij laagwater is de diepte niet meer dan ongeveer 1 m op de ondiepste plaatsen. Dan liggen er uitgestrekte slikbanken langs de oevers. Onderweg zijn geen ligplaatsen en we kunnen er ook niet ankeren.

Het vaarwater is breed en biedt benedenstreams van Rumst uitzicht op tientallen oude steenovens.

De tijdstippen van hoog- en laagwater kunnen we uit de getijtafel voor Vlissingen halen. Nadere gegevens vermeldt de Almanak onder Netekanaal (en Beneden Nete) en Rupel.

Zeekanaal van Rupel naar Brussel

32 km 2 sl. 4 u.

(Wintam-Brussel)

De oude sluis bij Klein-Willebroek is afgedamd. Komende van het Netekanaal moeten we dus in NW richting doorvaren naar de monding van het Zeekanaal bij Wintam. Het kanaal is uiteraard breed en diep; het wordt overspannen door enorme hefbruggen die vlot voor de pleziervaart worden geheven. In Brussel is een jachthaven; we kunnen ook aan één van de kaden gaan liggen, bij voorbeeld in de zwaairom van Anderlecht, maar er is dan geen bewaking.

De Wateralmanak deel 2 vermeldt nadere gegevens onder "Zeekanaal Rupel-Brussel".

Kanaal Charleroi-Brussel

73 km 10 sl. 14 u.

+ hellend vlak

Tussen Charleroi en Brussel ligt tegenwoordig een kanaal dat geschikt is voor binnenvaartschepen tot 1350 ton. Tussen Brussel en Ronquières leidt het kanaal door een heuvelachtig landschap, de Vlaamse Ardennen. De sluizen liggen in Brussel (no. 11), bij Anderlecht (no. 10), Ruisbroek (no. 9), Lot (no. 8), Halle (no. 7), Klabeek (Clabecq, no. 6) en bij Itteren (no. 5, verval 14 m).

Ronquières ligt aan de voet van een hoogvlakte die hier steil afloopt.

*Om het hoogteverschil van 68 m te overwinnen wordt van een soort schepenlift, bekend als het "Hellend vlak van Ronquières", gebruikt gemaakt. De schepen worden van het ene kanaalpand naar het andere overgebracht in een met water gevulde bak. Er zijn twee van zulke bakken (91 x 12 m) naast elkaar. Zij worden onafhankelijk van elkaar op wielen voortbewogen op een hellende rolbaan. Deze baan is bijna 1 km lang en ligt onder een helling van 5%. Het in- en uitvaren in de bakken is mogelijk door het bedienen van hefdeuren die de uiteinden van de bakken en van de kanaalpanden afsluiten. Dit hefwerk vormt een grootse technische prestatie en is een veelbezocht attractiepunt voor toeristen. Er is een filmzaal, een restaurant en een panoramatoren.
Informatie via tel. 09-3265360464.*

Het kanaalpand over de hoogvlakte ten zuiden van het hefwerk, is 28 km lang en ligt ongeveer 110 m boven de zeespiegel. Ten zuidoosten van Godarville volgt de afdaling naar de Sambre bij Charleroi waar we in 3 sluizen 22 m dalen.

Onderlinge afstanden:

Brussel-Ronquières

38 km 7 sl. 8 u.

Ronquières-Godarville

(Monding van het Kanaal van het Centrum)

14 km + hellend vlak 2 u,

Gadarville-Charleroi

21 km 3 sl. 4 u.

De meest aantrekkelijke ligplaatsen vinden we aan de kade in het bezienswaardige Halle.

De Wateralmanak deel 2 vermeldt nadere bijzonderheden onder "Kanaal Charleroi-Brussel".

Sambre (Charleroi-Namen)

45 km 6 sl. 7 u.

Ook dit vaarwater is geschikt gemaakt voor grote Rijnschepen. Over de volle lengte is een betonnen of stenen beschoeiing aangebracht waar geen goede ligplaatsen te vinden zijn. Gelukkig wordt er over het algemeen rustig gevaren zodat we er geen hinder van de golfslag hebben. De doortocht door Charleroi is een soort onoverdekte goot, diep onder het straatniveau ingesneden. Tot de sluis van Farciennes, een afstand van 13 km gerekend van de aansluiting op het kanaal naar Brussel in Charleroi, wordt de rivier geflankeerd door een aaneenschakeling van hoogovens, kolenmijnen, constructie-werkplaatsen en alle andere vormen van zware industrie.

Er wordt veel koelwater op de rivier geloosd, waardoor de temperatuur van het water wel 10 C. kan stijgen. De vervuiling van vroegere jaren is sinds 1979 gelukkig ingedamd, maar echt schoon is het water er natuurlijk nog niet.

Voorbij Farciennes leidt de Sambre door een aantrekkelijk landschap: beboste heuvels met verspreid een aantal grotere en kleinere dorpen. Ter hoogte van Basse-Sambre kruist de rivier nog om een enorm complex kolenmijnen.

De Wateralmanak deel 2 vermeldt nadere gegevens onder Sambre,

Maas en Julianakanaal

279 km 15 sl. 35 u.

(Namen-Diezemond bij Den Bosch).

Globale aanwijzingen voor de tocht tot Maastricht staan in dit inlichtingenblad in de beschrijving 1.

Beschrijvingen voor het Nederlands deel van de tocht zijn opgenomen in de Wateralmanak deel 2 onder Maastricht, Julianakanaal en Maas.

4. Rondvaart over Schelde-Rijnkanaal, midden en oostelijk België en de Maas

(over Hollands Diep, Volkerak, Schelde-Rijnkanaal, door Antwerpen Brussel en Charleroi, verder over de Sambre en de Maas)

Totale afstand 590 km, 38 sl. en een hellend vlak, 80 vaaruren (u), gerekend van Dordrecht en terug.

Onderdoorvaarthoogte 3.75 m.

Diepte 2.40 m.

Deze route leidt over het brede Hollands Diep, het Volkerak, de Schelde-Rijnverbinding en de Schelde. Voor deze rondvaart is een flink schip nodig, of eventueel een kleiner scheepje dat gebouwd is om er mee op ruw water te varen, gezien het ruime water en de drukke beroepsvaart. Het Hollands Diep kunnen we vermijden door de Mark en Dintel te volgen (zie de Wateralmanak deel 2 onder Mark en Dintel).

Op de Schelde moeten we tot bovenstrooms van de haveninstallaties de stuurboordswal houden.

Wanneer we door slecht weer geen oponthoud hebben, bereiken we in korte tijd Brussel. Tot die stad varen we op groot vaarwater. Druk scheepvaartverkeer maakt de vaart onrustig op het Hollands Diep, het Volkerak en op het Schelde-Rijnkanaal. Van Antwerpen tot de Rupel varen we over de brede Schelde waar krachtige getijstroomingen lopen en die zo breed is dat er met een flinke wind een geduchte golfslag staat.

Onderlinge afstanden:

Dordrecht-Antwerpen

92 km 3 sl. 12 u.

Nadere gegevens vermeldt de Almanak deel 2 onder Dordrecht, Dordtse Kil, Hollands Diep, Volkeraksluizen, Volkerak, Schelde-Rijnverbinding en Antwerpen. In Antwerpen kan veel tijd verloren gaan, omdat de sluis in de verbinding met de Schelde op tijl schut. In het ongunstigste geval verliezen we niet minder dan 6 uur.

Voor de havens van Antwerpen gelden belangrijke voorschriften, zoals meldplicht sloop- en doorvaartrechten, marifoan enzovoorts. Zie hiervoor de Wateralmanak deel 2 onder Antwerpen. Let op dat het gemeentelijk havengeld betaald wordt; de navordering (in Nederland) belooft het dubbele van het toch al hoge tarief. Nadere aanwijzingen zijn opgenomen in de Wateralmanak deel 2 onder Antwerpen.

Schelde en Rupel

18 km - sl. 2 u.
(Antwerpen-Wintam)

Tijdens slechte weersomstandigheden betekent dit traject een ruige vaartocht over open getijwater. De Wateralmanak deel 2 vermeldt nadere inlichtingen onder Antwerpen en Schelde. Het is verplicht op een deel van de Schelde de stuurboordswal te houden.

Zeekanaal naar Brussel

(Wintam-Brussel). Zie de Almanak onder Zeekanaal Rupel-Brussel.
32 km 3 sl. 4 u.

Kanaal Charleroi-Brussel

(Brussel-Charleroi)
73 km 10 sl. 13 u.
+ hellend vlak

Sambre (Charleroi-Namen)

45 km 6 sl. 7 u.

Maas, Albertkanaal, Julianakanaal en Maas

279 km 15 sl. 35 u.
(Namen-Diezemond)

Aanwijzingen voor de route van de sluis Wintam tot Namen zijn in route 3 aangegeven, van Namen tot Klein Ternaaien in route 2. Gegevens van de verdere route zijn in deel 2 van de Wateralmanak opgenomen onder Maas, Julianakanaal en opnieuw Maas.

Maas, Andelse Maas, Merwede en Beneden Merwede

51 km 1 sl. 6 u.
(Diezemond-Dordrecht)

Bekende vaarweg over onze benedenrivieren. De Wateralmanak deel 2 geeft aanwijzingen onder Andelse Maas en Merwede.

5. Rondvaart over de Schelde en het Kanaal Gent-Terneuzen

Totale afstand
179 km 3 sl. 18 u.
Onderdoorvaarthoogte 6.5 m.
Diepte 2.30 m.

Aan te bevelen rondvaart voor eigenaren van zeewaardige jachten. Onderlinge afstanden:

Zeeschelde (Antwerpen-Gent)

81 km - sl. 7 u.

Tot de sluis in Gent is de Schelde onderhevig aan getijden. In Antwerpen is het getijverschil niet minder dan 5 m, in Gent nog rond 2 m. Geen wonder dus, dat de getijstroom er krachtig is. In het felst van het getij kan de stroom hier en daar wel een snelheid van 10 km/u bereiken. Behalve sterke motorvrachtschepen en snelle motorboten varen alle schippers er op het getij. Aanlegplaatsen vinden we alleen in Antwerpen (in de N.I.C.), in Temse (jachthaven op stroom met kleine boxen), Baasrode aan de drijvende pontons en in Dendermonde (aan de vloten van een kleine jachthaven).

Ondanks het feit, dat watersportaccommodatie niet in overvloed aanwezig is, is het voor bekwame watersporters die een betrouwbaar schip hebben, heerlijk om op deze rivier te varen. Ook zeilers komen hier goed aan hun trekken doordat er benedenstrooms van Dendermonde geen vaste bruggen zijn gebouwd (Antwerpen-Dendermonde 45 km).

Over de resterende 37 km naar Gent liggen 11 vaste bruggen. Antwerpen is de moeite waard. In het bijzonder kan het scheepvaartmuseum genoemd worden dat is ondergebracht in "Het Steen". Van Antwerpen tot Temse, waar werven gevestigd zijn voor de zeescheepvaart, is de Schelde een brede zee-arm waar een flinke zee loopt, zodra een harde wind tegen gesteld is aan het getij. Voor bijzondere vaarvoorschriften, zie de Almanak deel 2 onder "Schelde". De oude binnenstad van Gent is een aaneenschakeling van laatmiddeleeuwse gebouwen. We kunnen vlak bij het stadscentrum meren maar het water stinkt vaak. Wat dat betreft liggen we beter in één van de jachthavens ten N van de stad. De Almanak deel 2 geeft bijzonderheden onder Antwerpen, Schelde Gent, Dendermonde en Temse.

Kanaal Gent-Terneuzen

32 km 3 sl. 5 u.

Het kanaal Gent-Terneuzen is een zeekanaal. Aanlegplaatsen vinden we alleen op de punten die in de Almanak deel 2 zijn aangegeven. Zie hiervoor onder Gent, Zelzate, Sas van Gent, Sluiskil en Terneuzen.

Westerschelde

(Terneuzen-Hansweert-Antwerpen)

66 km - sl. 6 u.

Nadere aanwijzingen zijn vermeld in de Almanak deel 2 onder Westerschelde.

6. Boven-Schelde

(Gent-Péronnes)

86 km 6 sl. 12 u.

Onderdoorvaarthoogte 5.5 m.

Diepte 2.5 m.

De Schelde stroomt door een breed dal. De stroomsnelheid is in de zomer gering maar na flinke regenval in het stroomgebied wordt de rivierstroom toch merkbaar.

De oevers bestaan grotendeels uit stortsteen die door stalen netten bijeen wordt gehouden. Daardoor zijn we voor ligplaatsen aangewezen op de kaden in de steden. 's Nachts kunnen we ook gebruik maken van de wachtplaatsen aan weerszijden van de sluisen. Uiteraard na overleg met het sluispersoneel. Er is een levendig vrachtverkeer.

Het landschap is van Gent tot Kluisbergen, dat bovenstrooms van Oudenaarde ligt, vrij vlak; de oevers zijn er te hoog om het landschap te kunnen zien maar de rivier zelf toont door het bochtig verloop een aantrekkelijk aanblik.

Boven Kluisbergen, de grens tussen het Vlaamse en Waalse gebied, is de omgeving heuvelachtig. De Kluisberg is het hoogste punt in de omgeving met 141 m hoogte.

De steden Gent, Oudenaarde en Tournai (Doornik) bieden goede ligplaatsen aan de kaden, uitgangspunten voor een wandeling door de oude stadskernen. Watertoeristische gegevens van Gent zijn opgenomen in de Almanak deel 2 onder Schelde.

7. Kanaal van het Centrum

(Péronnes-Monding in het Kanaal Brussel-Charleroi nabij Godarville)

60 km 6 sl. 11 u.

+ 4 scheepsliften

Onderdoorvaarthoogte 3.70 m.

Diepte 1.90 m.

Dit kanaal is de laatste jaren gedeeltelijk nieuw gegraven. Deze gedeelten zijn breed, recht en voorzien van hoge oevers. De oude delen zijn smal, bochtig en weelderig begroeid.

In dat deel komen hydraulische scheepsliften voor bij Strepv-Thieu die dateren uit het eind van de 19e eeuw, mooie voorbeelden van industriële archeologie Informatie via tel. 00-32 65360464

Watertoeristische gegevens zijn opgenomen in de Almanak deel 2 onder "Kanaal van het Centrum".

8. Grote rondvaart door oostelijk en midden België

(over Zuid-Willemsvaart, Kanaal Herentals-Bocholt, Albertkanaal, Netekanaal, Rupel, Schelde, Kanaal van het Centrum, Sambre en Maas)

De afstand van Dordrecht uit gemeten is

613 km 37 sl. 83 u.

+ 4 scheepsliften

Onderdoorvaarthoogte 3.70 m.

Diepte 2,00 m.

Deze rondvaart maakt het mogelijk verschillende oude Vlaamse steden te bezichtigen. Er zijn verschillende mooie aanlegplaatsen onderweg (zie de routes 2, 3 en 5), We kunnen het imposante "Hellend vlak van Ronquières" bezoeken door er speciaal heen te varen, Dat verlengt de rondvaart met tweemaal 9 km (zonder sluisen). Het is zeer aan te bevelen de rondvaart uit te breiden door van Namen uit de Maas te bezoeken in de richting van Dinant en de Franse grens.

9. Naar Gent, Brugge en Oostende

Gent-Brugge

39 km 1 sl. 5 u.

Brugge-Oostende

19 km - sl. 2 u.

Onderdoorvaarthoogte 5,20 m.

Diepte 2,20 m.

Gent kunnen we vanuit Nederland bereiken over de Schelde of over het Kanaal Gent-Terneuzen (route 5). Van Gent naar Brugge en Oostende varen we over het Kanaal Gent-Oostende, Het is een slingerend smal vaarwater door bouwland met weinig scheepvaartverkeer. Er zijn alleen sluisen in Brugge en Oostende. Zowel in Gent als in Brugge kunnen we langs kaden afmeren. Beide steden zijn bezienswaardig. Het water kan er echter onaangenaam ruiken. In Oostende kunnen we in één van de jachthavens in het stadscentrum afmeren. We moeten dan wel één of twee sluisen doorvaren. Oostende wordt voornamelijk bezocht om haar typische sfeer van een Belgische badplaats. Nadere gegevens over deze route zijn vermeld in de Almanak deel 2 onder Gent, Brugge en Oostende.

10. Naar Nieuwpoort, Duinkerken (Fr) en Calais (Fr)

Oostende-Calais

113 km 9 sl. 16 u.

Onderdoorvaarthoogte 3.50 m.

Diepte 1.20 m.

De verbindingskanalen door het kustgebied zijn recht. Zij doorsnijden vlak bouwland of komen vlak langs bebouwing. Van de steden is vooral Veurne bezienswaardig.

Onderlinge afstanden

Oostende-Nieuwpoort

21 km 2 sl. 3 u.

Nieuwpoort-Duinkerken

32 km 3 sl. 5 u.
Duinkerken-Calais
60 km 4 sl. 8 u.

De Almanak deel 2 vermeldt bijzonderheden onder Oostende en Nieuwpoort.
Voor inlichtingen voor een bezoek aan Frankrijk zie in dit inlichtingenblad onder Frankrijk.

INFORMATIEMATERIAAL

Navicarte

Guide de Navigation Fluviale no. 8 (Champagne Ardenne) (Namen-Givet)
Éditions Grafocarte € 17,50

Navicarte

Scheepvaartwegen België (Itinéraires fluviaux de Belgique)
Editions Grafocarte € 17,50.

Wateralmanak deel 2, bevat "watertoeristische gegevens van België", Jaaruitgave ANWB. Verkrijgbaar bij de ANWB kantoren € 16,50.

Toeristische Vaargids

Toervaren tussen Maas en Schelde (Noord-Brabant, Limburg (NL), Limburg (B), Antwerpen, Vlaams-Brabant)
€ 20,- (beperkt verkrijgbaar, zie ook: www.toervaren.com)

Toeristische Vaargids

(West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, Brussel/Bruxelles, Brabant Wallon, Hainaut, Nord-Pas de Calais)

De pleziervaart op de bevaarbare waterwegen in Vlaanderen

Bedieningstijden van sluizen en bruggen in Vlaanderen

Deze beide brochures worden uitgegeven door de Administratie Waterwegen en Zeewezen in Vlaanderen (zie www.lin.vlaanderen.be/awz)

De Pleziervaart op de Scheepvaartwegen in Wallonië

Deze brochure wordt uitgegeven door het Waals Gewest en kunt u via internet opvragen: (www.voies-hydrauliques.wallonie.be)

www.vici.fgov.be

Internetsite van de Belgische Overheid waarin veel informatie te vinden is.

Algemene toeristische gidsen, niet speciaal voor watertoerisme zijn de volgende ANWB-uitgaven:

gids Ardennen en Luxemburg en gids West en Midden België. Verkrijgbaar bij de ANWB-kantoren.

NUTTIGE ADRESSEN

Vlaamse Vereniging voor Watersport (V.V.W.),
Beatrijsslaan 25,
2050 Antwerpen,
tel. 0032 3 219 69 67

ANWB Watersport Advies
watersportinfo@anwb.nl

© ANWB Alle rechten voorbehouden. De juistheid van de gegevens is mede afhankelijk van informatie die ons werd verstrekt door derden. Indien die informatie onjuistheden blijkt te bevatten, kan de ANWB daarvoor geen aansprakelijkheid aanvaarden.

Watersport informatie

fax: 0032 3 219 77 00

www.vvw.be

e-mail: info@vwv.be

In deze organisatie werken ca. 30 watersportverenigingen samen in het Nederlandstalige deel van België. De aangesloten verenigingen heten "V.V.W." gevolgd door een plaatsnaam.

Belgisch Verkeersbureau,

Kennemerplein 3

2011 MH Haarlem

fax: 023 534 20 50

ANWB Watersport Advies
watersportinfo@anwb.nl

© ANWB Alle rechten voorbehouden. De juistheid van de gegevens is mede afhankelijk van informatie die ons werd verstrekt door derden. Indien die informatie onjuistheden blijkt te bevatten, kan de ANWB daarvoor geen aansprakelijkheid aanvaarden.